

Louise Weiss: Livslang forkæmper for europæiske værdier og kvinders rettigheder (1893-1983)

Journalisten og politiker Louise Weiss var en vigtig stemme i hjemlandet Frankrig og på den internationale scene fra 1920'erne og frem til sin død i 1983. Hendes oplevelser med at arbejde på felthospitaler under første verdenskrig påvirkede hende dybt. Hun dedikerede sit liv til at arbejde for fred, først som journalist på flere aviser og senere i sin indsats for kvinders valgret. Hun var overbevist om, at det at give kvinder stemmeret ville bidrage til at forebygge en anden verdenskrig, som lå som en trussel i horisonten. Da den anden verdenskrig var en realitet, hjalp hun med at redde tusindvis af jødiske børn fra nazisterne og sluttede sig til den franske modstandsbevægelse. I efterkrigstiden talte hun varmt for Europa som modvægt til supermagterne under den kolde krig.

Ved det første direkte valg til Europa-Parlamentet i 1979 blev hun i en alder af 86 år valgt ind og holdt åbningstalen på det første møde. Efter hendes død navngav Europa-Parlamentet sin hovedbygning i Strasbourg efter hende som anerkendelse af hendes livslange støtte til de europæiske værdier.

Louise Weiss blev født i Arras (Pas-de-Calais i Frankrig) den 25. januar 1893 som det ældste af seks børn i en jødisk-protestantisk familie fra den højere middelklasse. Hendes far, Paul-Louis-Weiss, var mineingeniør og hendes mor, Jeanne, var født ind i den fremtrædende og indflydelsesrige familie Javal fra Alsace.

Jeanne støttede sin datters ønske om at blive veluddannet, og Louise opnåede fremragende resultater på universitetet. I 1914 tog hun den afsluttende eksamen i det studie, der førte til ansættelse i offentlig tjeneste. Hun gennemførte studier i litteratur i Paris og siden i Oxford, men derefter var det første verdenskrig, der var hendes primære fokus.

Med et stærkt ønske om at bidrage til krigsindsatsen vendte Weiss derfor tilbage til Frankrig og oprettede i Bretagne et lille militærhospital for sårede franske soldater og startede et hjem for flygtninge. Da krigen sluttede, tog hun til Schweiz for at pleje tidligere franske krigsfanger og skrev under pseudonymet Louis

Lefrancs en beretning om, hvordan de var blevet behandlet i de tyske krigsfangelejre, til avisen *Le Radical*.

Weiss så journalistikken som et middel til at "føre krig mod krigen", og da kvinder var udelukket fra politik i Frankrig på det tidspunkt, brugte hun sine artikler til at give udtryk for sine meninger og slå til lyd for sager, hun brændte for, først og fremmest fred og lighed. I januar 1918 stiftede hun sammen med journalistkollegaen og forlæggeren Hyacinthe Philouze ugeavisen *L'Europe Nouvelle*, der fokuserede på internationale forhold. Den blev hurtigt et vigtigt og respekteret tidsskrift. I 1919 blev hun desuden korrespondent for det parisiske dagblad *Le Petit Parsien*.

Selv om hun blev ved med at være en stærk fortaler for fred, begyndte hendes pacifistiske overbevisning at vakle, efterhånden som Hitler i løbet af 1930'erne fik mere og mere politisk magt i Tyskland. Den eftergivenesspolitik, som Folkeforbundet fulgte, bekymrede Weiss, der begyndte at støtte magtanvendelse for at

sikre freden. Som følge af dette sagde hun i 1934 farvel til *L'Europe Nouvelle*. Hun lagde nu sine kræfter i arbejdet for kvinders rettigheder og navnlig kvinders valgret, som hun mente kunne være med til at vende udviklingen, så en ny krig kunne undgås. Hun oprettede en ny organisation, *La Femme Nouvelle*, som havde som mål at sikre kvinders stemmeret.

Da en krig med Tyskland blev uundgåelig, var Weiss en af de få journalister, der gjorde opmærksom på den nazistiske forfølgelse af systemkritikere og jøder. Hun brugte sin indflydelse til at overtale den franske udenrigsminister, Georges Bonnet, til at nedsætte et regeringsstøttet flygtningeudvalg i december 1938 for at hjælpe jøder, der flygtede fra nazisterne. Hun hjalp også med at sikre fransk visum til et tusinde jødiske flygtningebørn fra Tyskland og Østrig efter "krystalnatten" og sørgede for tilladelse til midlertidigt ophold i Frankrig for flere hundrede flygtninge, der var strandet om bord på de transatlantiske færger Saint-Louis og Flandre, efter at de var blevet nægtet indrejse i USA.

Da Frankrig kom under nazistisk besættelse i 1940, blev tilværelsen for Weiss og hendes familie stadig vanskeligere og farligere. Da hendes bror med nød og næppe undgik at blive anholdt i 1943, fordi han var mistænkt for at støtte modstanden mod nazisterne, gik Weiss i skjul og sluttede sig til modstandsbevægelsen, hvor hun var ansvarlig for undergrundsavisen *La Nouvelle République*.

Efter krigen rejste Weiss i en periode på næsten ti år rundt i hele verden. Undervejs skrev hun mange artikler til prominente franske blade og aviser om den ledende rolle, som Vesten, og især Europa, kunne spille med hensyn til at fremme demokratiske værdier globalt. Det var denne overbevisning, der førte til, at hun blev fortaler for Europa som modvægt mod USA og Sovjetunionen under den kolde krig.

I 1971 oprettede hun [Fondation Louise Weiss](#), der hvert år tildeler en pris til den person eller institution, der har bidraget mest til at fremme "fredsvidenskaben". Blandt vinderne af denne pris er Vaclav Havel, Helmut Schmidt og Simone Veil.

Med baggrund i sit fokus på Europa stillede Weiss som 86-årig op til valget til Europa-Parlamentet i 1979, hvor hun blev valgt ind og holdt åbningstalen ved Parlamentets første møde. Her opfordrede hun alle europæere til at stå sammen med udgangspunkt i en fælles kultur og ikke blot i fælles økonomiske interesser.

Louise Weiss var medlem af Europa-Parlamentet – og dets ældste medlem – til sin død i 1983 i en alder af 90 år. Efter hendes død navngav Europa-Parlamentet sin hovedbygning i Strasbourg efter hende som anerkendelse af hendes livslange støtte til de europæiske værdier.

Louise Weiss taler med medlem af Europa-Parlamentet Pierre Pflimlin i Strasbourg i 1981.